Министерство образования Республики Беларусь

УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ
«ГРОДНЕНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ ЯНКИ КУПАЛЫ»

ЧАСТНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ
«БИП–ИНСТИТУТ ПРАВОВЕДЕНИЯ»

БЕЛОРУССКАЯ ПОЛИТОЛОГИЯ: МНОГООБРАЗИЕ В ЕДИНСТВЕ – II

Материалы Международной
научно-практической конференции

25-26 мая 2006 года

Гродно
Республика Беларусь

Гродно 2006

УДК 32.001
ББК 66.0
Б43

Рецензенты: доктор политических наук, профессор *С.В. Решетников*;
доктор политических наук, профессор *Л.Е. Земляков*.

Редакционная коллегия:
В.Н. Ватыль, доктор политических наук, профессор;
Н.Н. Гончаров, кандидат исторических наук, доцент;
О.В. Лапа, преподаватель;
Н.Л. Мысливец, кандидат социологических наук, старший преподаватель;
Е.В. Пиульский, кандидат исторических наук, доцент;
Л.И. Цыганкова, кандидат философских наук, доцент.

Под редакцией доктора политических наук, профессора *В.Н.Ватыля*.

Б43 **Белорусская** политология: многообразие в единстве-II : материалы междунар. науч.-практ. конф., 25-26 мая 2006 г., Гродно / под ред. д-ра полит. наук, проф. В.Н.Ватыля. – Гродно : ГрГУ, 2006. – 403 с.

ISBN 985-417-811-0

В сборнике материалов конференции «Белорусская политология: многообразие в единстве-II» представлены основные направления развития отечественной политологии в ее органическом сочетании с мировой. Значительное место уделено анализу перспектив ее дальнейшего функционирования.

Материалы конференции будут полезны и интересны студентам, аспирантам, преподавателям социально-гуманитарных дисциплин, представителям практической политики.

УДК 32.001
ББК 66.0

ISBN 985-417-811-0

© ГрГУ им. Я.Купалы, 2006

С.А. Фядзечка (г. Пінск)

ВЕРСАЛЬСКІЯ ПАГАДНЕННІ І ПРАВЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ МЕНШАСЦЕЙ У ІІ РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ

Пачатак XX стагоддзя быў багаты на падзеі, якія значна паўплывалі на ідэнтычнасць Заходняй Беларусі. Сярод іх, безумоўна, на першым месцы стаяць *падзеі, якія прывялі да падзелу тэрыторыі* этнічнай Беларусі на некалькі частак, існаваўшых у розных дзяржавах.

Першая міравая вайна выклікала значную актыўнасць рухаў, накіраваных на нацыянальнае адраджэнне, асабліва ў шматнацыянальных імперыях Расіі і Аўстра-Венгрыі. Сярод уплывовых палітычных эліт краін Еўропы і асабліва Злучаных Штатаў ідэя пабудовы нацыянальных дзяржаў ці прын-

цып нацыі як асновы для пабудовы дзяржавы (*the principal of nationality*) знайшла шырокую падтрымку. Да прыхільнікаў гэтых ідэй належаў Тэадор Рузвельт, які яшчэ да Вудра Вільсана заявіў, што Еўропа павінна будавацца «на аснове прынцыпу нацыянальнасцей» [1, с. 3]. Гэты прынцып у маі 1916 г. падтрымаў В. Вільсан, які прапанаваў тэзіс аб тым, што народ мае права на пабудову сваёй нацыянальнай дзяржавы.

У 1918 г. у Версалі пасля паражэння цэнтральна-еўрапейскіх дзяржаў у вайне прайшла мірная канферэнцыя для вырашэння пытання аб контурах новай палітычнай пабудовы Еўропы. На ёй нацыянальны прынцып быў прыняты ў якасці асноўнага пры стварэнні новых дзяржаў. Састаўной часткай нацыянальнага прынцыпу было «права нацый на вырашэнне пытання аб сваім лёсе» – прынцып самавызначэння нацый. У кастрычніку 1918 г. парламенцкая камісія саюзнікаў, у якую ўваходзілі прадстаўнікі Францыі, Бельгіі, Вялікабрытаніі і Італіі, пацвердзіла неабходнасць ужывання гэтага прынцыпу пры стварэнні новых дзяржаў [2, с. 13].

Ва ўмовах стварэння новай польскай дзяржаўнасці асноўнай крыніцай рэгулявання становішча нацыянальных меншасцей на яе тэрыторыі было міжнароднае права. Па заканчэнні Першай сусветнай вайны ў Еўропе ствараецца сістэма бяспекі, заснаваная на Версальскіх мірных пагадненнях. Галоўнай геапалітычнай прычынай падпісання шэрагу дагавароў стаў не толькі факт заканчэння вайны, але і факт узнікнення новых (ці добра забытых старых) дзяржаў на палітычнай мапе Еўропы. Няўпэўненасць краін-пераможцаў у этнічнай сітуацыі ў новых межах паміж такімі дзяржавамі, як Чэхаславакія, Румынія, Венгрыя, Польшча, Германія, Аўстрыя і інш. прывяла да ўзнікнення сістэмы міжнароднага права па забеспячэнню правоў нацыянальных меншасцей. Унутраная сітуацыя ў Польшчы спрыяла доўгаму абмеркаванню і калегіяльнаму вырашэнню праблемы нацыянальных меншасцей. У выпадку гвалтоўнага вырашэння гэтага пытання на карысць прыхільнікаў інкарпарацыі новая польская дзяржава атрымлівала значныя ўнутраныя праблемы ў міжнацыянальных адносінах.

18 студзеня 1919 г. у Версальскім палацы пад Парыжам пачалася міжнародная канферэнцыя па выпрацоўцы ўмоваў міру з Германіяй і яе саюзнікамі. Кіраўніцтва БНР чакала ад міжнароднай сустрэчы справядлівага вырашэння будучыні сваёй Айчыны, таму што на пачатку 1919 г. выспявала савецка-польская вайна за панаванне ў Беларусі і Украіне. У Парыж на грошы, пазычаныя ўрадам Украінскай Народнай Рэспублікі, быў накіраваны старшыня ўрада БНР і міністр замежных справаў краіны Антон Луцкевіч. Спецыяльна для ўдзельнікаў Парыжскай канферэнцыі ён падрыхтаваў мемарандум з апісаннем гісторыі Беларусі. Да мемарандума прыкладалася і карта БНР. Спадзяванні перш за ўсё звязваліся з прэзідэнтам ЗША Вудро Вільсанам. Яшчэ на пачатку 1918 г. ён прапанаваў праграму ўладкавання пасля-

еннай Еўропы з 14 пунктаў, у якой прадугледжвалася магчымасць стварэння на руінах былых імперыяў новых вольных дзяржаваў. У адным пункце адзначалася, што ў незалежную Польшчу павінны ўвайсці тэрыторыі з бясспрэчна польскім насельніцтвам. Аднак польскія палітыкі такую рэкамендацыю рашуча адмаўлялі.

Прадстаўнікі Беларусі, Украіны, Эстоніі, Латвіі, Літвы, Азербайджана патрабавалі прызнання незалежнасці і дапамогі ў барацьбе з бальшавікамі. У супрацьвагу ім прадстаўнікі белага руху ў Расіі («Рускай палітычнай нарады») даводзілі, што незалежніцкі рух таксама небяспечны Расіі, як і бальшавіцкі. Яны настойвалі на прызнанні толькі культурна-аўтаномных правоў народаў у складзе дэмакратычнай расійскай рэспублікі. Вялікія дзяржавы вырашылі падтрымаць урад Аляксандра Калчака. У барацьбе з Саветамі ім было больш зручна абапірацца на агульнарасійскага дыктатара, чым на шэраг нацыянальных дзяржаваў, якія не маглі памірыцца і паміж сабой. Урад Калчака стаў правапераемнікам Часовага ўрада, а тыя дзяржавы, што ўзніклі на месцы былой Расійскай імперыі, прызнаваліся толькі фактычна. Калчак абяцаў новаўтвораным дзяржавам аўтаномію. Дзеячы Беларусі, Украіны, Азербайджана, Эстоніі, Грузіі, Латвіі, Паўночнага Каўказа не пагадзіліся з такім рашэннем канферэнцыі і 18 чэрвеня выказалі пратэст.

28 чэрвеня 1919 г. пераможаная Германія падпісала Версальскі мір. Брэсцкі трактат 1918 г., паводле якога была падзелена Беларусь, касаваўся. Парыжская канферэнцыя закончыла сваю працу ў студзені 1920 г. Яе рашэнні садзейнічалі захаванню Расійскай імперыі, якая, насуперак намерам версальцаў, стала бальшавіцкай. Вялікія дзяржавы, найперш Францыя, патуралі палітычным амбіцыям Польшчы з надзеяй, што гэтая краіна можа супрацьстаяць і Германіі, і Савецкай Расіі. Адкінуўшы ідэю стварэння на месцы былой царскай Расіі садружнасці незалежных дзяржаваў, «вялікая пяцёрка» падрыхтавала глебу для непазбежнай польска-савецкай вайны. Беларускае прадстаўніцтва на канферэнцыі не змагло прадухіліць неспрыяльныя для свайго народа рашэнні. У выніку заключэння Версальскіх пагадненняў узнікшыя дзяржавы вымушаны былі падпісваць не толькі агульныя дакументы, але таксама, пад уздзеяннем вялікіх дзяржаў, і дамоўленасці аб правах нацыянальных меншасцей. Дагавор з Польшчай быў падпісаны першым 28 чэрвеня 1919 года ў Версалі і ўступіў у сілу разам з Версальскім дагаворам 10 снежня 1920 года.

Падобную сітуацыю можна растлумачыць наступным чынам: дзяржаў-пераможцаў найбольш хвалявала вырашэнне праблемы Горнага Шлёнска і той яго часткі, якая адыходзіла да Польшчы. Гэтая спрэчная тэрыторыя ў складзе Верхняй Сілезіі значны час належала Германіі, і плебісцыт аб уключэнні яе ў склад Польшчы часам выліваўся ва ўзброеныя сутыкненні немцаў і палякаў. Далейшае развіццё сітуацыі падмацоўвае нашу канцэп-

цыю: 15 мая 1922 г. Польшча на перамовах з Германіяй у Жэневе прыняла далёка ідучыя абавязкі ў адносінах да нямецкай меншасці, у Лізе Нацый адразу (16 мая 1922 года) стварaўся механізм назірання за правамі нямецкай меншасці на працягу 15 гадоў [3, с. 12]. Гэтыя дамоўленасці прадугледжвалі правы па набыцці грамадзянства, агульнавядомыя грамадзянскія правы (роўнасць, ахова жыцця, свабоды і г. д.), а таксама пэўныя правы нацыянальнай меншасці. Адной з галоўных падстаў для рэалізацыі гэтых праў былі вынікі перапісаў насельніцтва [4, с. 53], стварaючы з перапісу падзею, значна ўплываўшую на нацыянальную палітыку польскай дзяржавы. Нягледзячы на універсальнасць юрыдычных норм па абароне праў нацыянальных меншасцей II Рэчы Паспалітай, фактычна галоўныя бакі версальскіх дамоўленасцяў былі накіраваны толькі на развязанне праблемы Горнага Шлёнска.

Аб поглядах краін Антанты на праблему славянскіх меншасцей Польшчы сведчыць прапанова лорда Керзона (т. зв. «Лініі Керзона»). Падобнае становішча сведчыць аб тым, што вырашэнне гэтай праблемы Антанта бачыла ў пабудове рэгіянальнай сістэмы міжнароднага права, у якой павінны былі ўдзельнічаць і краіны са складу былой Расійскай імперыі. Ва ўсялякім разе, краіны Антанты не лічылі мэтазгодным уключэнне беларускіх, украінскіх і літоўскіх земляў у склад Польшчы.

Такім чынам, міжнароднае заканадаўства стваралася ва ўмовах няўпэўненасці і спадзяванняў большасці на нетрывалае існаванне Савецкай Расіі. Багата пытанняў і праблем аддавалася на вырашэнне праз будучыя дамоўленасці паміж краінамі Усходняй Еўропы, у тым ліку Савецкай Расіі і Польшчы.

Спіс літаратуры

1. Kutrzeba St. Mniejszości narodowe w najnowszym prawie międzynarodowym. – Lwów, 1925.

2. Cobban A. National Self-Determination. – London, 1944.

3. Sprawy polskie na konferencji pokojowej w Paryzu w 1919 r. – Warszawa, 1965. – T. 1. – S. 90.

4. Kutrzeba St. Указ. сач. С. 53.

СОДЕРЖАНИЕ

От редакционной коллегии.....3

Адуло Т.И. О СОЦИАЛЬНОЙ КОНСОЛИДАЦИИ ГРАЖДАН В БЕЛАРУСИ 4

Александров С.А., Александров В.А. ФОРМИРОВАНИЕ ОСНОВ НАЦИОНАЛЬНОГО СОЗНАНИЯ В СФЕРЕ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА.....7

Аленькова Ю.В. ПОЛИТИКА КАК ФЕНОМЕН ПУБЛИЧНОГО ПРОСТРАНСТВА КУЛЬТУРЫ.....9

Антонова Т.А. О МЕТОДАХ УПРАВЛЕНИЯ ПОЛИТИЧЕСКИМ УЧАСТИЕМ МОЛОДЕЖИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....12

Атрещенков В.В. ПУБЛИЧНАЯ ДИПЛОМАТИЯ США И ВЕНСКАЯ КОНВЕНЦИЯ О ДИПЛОМАТИЧЕСКИХ СНОШЕНИЯХ 1961 г. 14

Баталко Т.И. СИСТЕМА СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА КАК ВАЖНЕЙШАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ОБЩЕСТВА.....17

Батура П.М., Котов И.С. МНОГОПАРТИЙНОСТЬ КАК СОСТОЯНИЕ ПОЛИТИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА И КАТЕГОРИЯ ПОЛИТОЛОГИИ 20

Белявцева Д.В. ПЕРСПЕКТИВЫ РЕГИОНАЛЬНЫХ ПОЛИТИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ.....23

Бересневич А.А. ГЕНЕЗИС РОССИЙСКОГО СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИЗМА....26

Билевич О.И. БРЕСТСКАЯ ОБЛАСТЬ В ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССАХ РОССИИ И БЕЛАРУСИ.....29

Бобрович В.И. «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ИДЕОЛОГИЯ» И «НАЦИОНАЛЬНАЯ ИДЕЯ»: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ПОНЯТИЙ.....32

Бойцова О.Ю. ПОЛИТИЧЕСКОЕ ПОЗНАНИЕ В XX В.: НОРМАТИВНАЯ СИЛА ИНСТИТУТОВ НАУКИ.....35

Бородич А.А. АКСИОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО БЕЛОРУССКОГО ОБЩЕСТВА.....38

Буко В.П. КАТОЛИЧЕСКАЯ ЦЕРКОВЬ ГЕРМАНИИ И НАЦИОНАЛ-СОЦИАЛИЗМ В 30–40-Е ГОДЫ XX ВЕКА.....42

Буховец О.Г. СОЮЗНОЕ ГОСУДАРСТВО РОССИИ И БЕЛАРУСИ ИЛИ ЕВРОСОЮЗ РБ – РФ?.....43

Ватыль В.Н. АВТОРИТАРИЗМ РАЗВИТИЯ КАК СПОСОБ СТРУКТУРНОЙ АДАПТАЦИИ К ПРОЦЕССАМ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....46

Ватыль Н.В. «ПЕРЕПИСКА ДВУХ ИВАНОВ» – ЭПИСТОЛЯРНЫЙ ИСТОЧНИК ПОЛИТИЧЕСКОЙ БИОГРАФИИ И.А. ИЛЬИНА.....48

Ващилко Г.Г. ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ СО СЛАВЯНСКИМИ СТРАНАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ И ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В 1991 – 2000 ГГ.....51

Вергейчик Ж.Н. ЭЛЕКТРОННОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В ПЕРЕХОДНЫХ ОБЩЕСТВАХ....54
Веремеев Н.Ю. СОВРЕМЕННЫЙ ЭТАП ЕВРОПЕЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ: КРИЗИС РАЗВИТИЯ....57
Высоцкий Ю.В. СВОБОДА – ЛЕЗВИЕ БРИТВЫ....60
Габрусевич А.С. ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ ФИЛОСОФИИ Б.Н. ЧИЧЕРИНА..63
Габрусевіч С.А. НАЦЫЯНАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА Ў СІСТЭМЕ ІДЭАЛОГІІ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАВЫ....66
Гагуа Р.Б., Горбачук О.Ю. ВЕРИТЕЛЬНАЯ ГРАМОТА КОРОЛЯ ВЛАДИСЛАВА ЯГАЙЛЫ МАГИСТРУ ТЕВТОНСКОГО ОРДЕНА КАК ИСТОЧНИК ДЛЯ ИССЛЕДОВАНИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В СРЕДНИЕ ВЕКА....69
Галузо Е.Н. БИБЛЕЙСКИЕ КОРНИ ГОСУДАРСТВЕННО-ПРАВОВЫХ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ХРИСТИАН....71
Гельберг Я.Л., Ермоленко Н.А. ПОЛИТИЧЕСКАЯ ИДЕОЛОГИЯ И СТРУКТУРА ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ....75
Гончаров Н.Н. СОВРЕМЕННЫЕ ФАКТОРЫ РЕАНИМАЦИИ ВОЙНЫ КАК СРЕДСТВА ПОЛИТИКИ....78
Городниченко А.Н. РОЛЬ ПОЛИТИЧЕСКИХ СИЛ В СОВРЕМЕННОЙ ВОЙНЕ....82
Гринева О.Н. СТАТУС НЕЙТРАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ....83
Давыденко С.С. ПОЛИТИЧЕСКОЕ УЧЕНИЕ АРИСТОТЕЛЯ....86
Джен Щинхуа. КИТАЙСКАЯ РАБОЧАЯ СИЛА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ СТРАНЫ....89
Евменова Т.Л. К ВОПРОСУ О ПРОТИВОРЕЧИИ СВОБОДЫ САМООПРЕДЕЛЕНИЯ НАРОДОВ И ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ЦЕЛОСТНОСТИ ГОСУДАРСТВ В МЕЖДУНАРОДНЫХ АКТАХ ООН....91
Екадумова И. ПОЛИТИЧЕСКИЕ ОРИЕНТАЦИИ СТУДЕНТОВ КАК ПОКАЗАТЕЛЬ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИДЕЙНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ В БЕЛОРУССКИХ ВУЗАХ....95
Зайцева С.О. ПОЛИТИЧЕСКИЙ ПРОГНОЗ ЗАПАДНОГО ИССЛЕДОВАТЕЛЯ Д. БЕЛЛА....98
Земляков Л.Е. РЕЛИГИОЗНЫЙ ФАКТОР ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ....100
Земнова Е.Т. НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ АКТИВНОЙ ГРАЖДАНСКО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ПОЗИЦИИ УЧАЩИХСЯ (НА МАТЕРИАЛЕ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН)....103
Зенченко В.А., Павлова Н.В., Степанов Г.И. ПОЛИТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ МОЛОДЕЖИ....107
Зубова В.С. ИСТОРИКО-ПОЛИТОЛОГИЧЕСКАЯ ПУБЛИЦИСТИКА П.Г. ВИНОГРАДОВА (1854–1925)....110

Ильючик Т.В. К ВОПРОСУ О ПОЛИТИЧЕСКОМ УЧАСТИИ ГРАЖДАН...... 113
Кавецкий С.Т. НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА......115
Карпухина И.А. ИЗБИРАТЕЛЬНЫЕ КОМИССИИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ КАК ПОЛИТИКО-ПРАВОВОЙ ИНСТИТУТ......118
Карипов Б.Н. КАЗАХСТАНСКИЙ КОНСЕРВАТИЗМ: НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА......121
Кирвель Ч.С. ПОЛИЦЕНТРИЧЕСКАЯ ГЕОСТРУКТУРА МИРА: ТЕНДЕНЦИИ, ПРОБЛЕМЫ И ПРОТИВОРЕЧИЯ......124
Кобец М.С. БЕЛОРУССКАЯ МОДЕЛЬ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ И ЕЕ ЕВРОПЕЙСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ......128
Коктыш Г.И., Коктыш М.Г. КОНСТИТУЦИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ – ПРАВОВАЯ ОСНОВА ИДЕОЛОГИИ БЕЛОРУССКОГО ГОСУДАРСТВА......129
Короленок Л.Г. ПОЛИТИКО-ПАРТИЙНЫЕ ОСНОВЫ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ......132
Краснопольский Ю.К. СТРАТЕГИЯ ИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ В ЕВРОПЕЙСКИЕ И ЕВРОАТЛАНТИЧЕСКИЕ СТРУКТУРЫ......135
Кривоносова Е.Э. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ДЕМОКРАТИЧЕСКОГО ТРАНЗИТА......138
Кривощекий Г.М. ГОСУДАРСТВО В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ОБЩЕСТВА......139
Криштапович Л.Е. ГЕОПОЛИТИЧЕСКИЙ ВЫБОР БЕЛАРУСИ......142
Кручковский Т.Т. ПОЛЬСКОЕ НАЦИОНАЛЬНОЕ МЕНЬШИНСТВО БЕЛАРУСИ В КОНТЕКСТЕ БЕЛОРУССКО-ПОЛЬСКИХ ОТНОШЕНИЙ В КОНЦЕ XX – НАЧАЛЕ XXI В......146
Круглова Г.А. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ «ХРИСТИАНСКОЙ ГЛОБАЛИСТИКИ»......150
Ксениди И.Д. ВЛАСТЬ: АНАЛИЗ ПОНЯТИЯ......151
Кудрицкая Е.Г. БРСМ В ПОЛИТИЧЕСКОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ......155
Кудрявцев В.К. КОНСЕРВАТИВНАЯ ПРОГРАММА РЕФОРМ В РОССИИ (1880 – 1890 гг.)......158
Кузняцоў С.А. ІДЭЯ АГУЛЬНАЕЎРАПЕЙСКАЙ ІДЭНТЫЧНАСЦІ ЯК ПАГРОЗА ДЛЯ НАРОДАЎ ЦЭНТРАЛЬНА-УСХОДНЯЙ ЕЎРОПЫ......161
Курбатов В.М. НАЦИОНАЛЬНЫЙ И РЕЛИГИОЗНЫЙ ЭКСТРЕМИЗМ: ПРИЧИНЫ И ОСОБЕННОСТИ......164
Лапа О.В. ГЕНДЕРНАЯ ПОЛИТИКА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ......166

Леверовская Я.В. «ГОСУДАРСТВО ДЛЯ ЧЕЛОВЕКА» И СОЦИАЛЬНОЕ САМОЧУВСТВИЕ ГРАЖДАН........168

Леоновец В.Т., Чернецкая С.К. ПОЛИТКЛУБ ГРОДНЕНСКОГО ФИЛИАЛА БИП – ДЕЙСТВЕННАЯ ФОРМА ФОРМИРОВАНИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ........171

Лешков А.В. НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КАНДИДАТАМИ В ПРЕЗИДЕНТЫ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ ИНТЕРНЕТ-ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВА ДЛЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНОЙ КАМПАНИИ........174

Лихачев Н.Е. МАЛЫЕ ГОРОДА БЕЛАРУСИ КАК СУБЪЕКТЫ РЕГИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ (НА МАТЕРИАЛАХ СОЦИССЛЕДОВАНИЙ В МОГИЛЕВСКОЙ ОБЛАСТИ)........177

Лихачева С.Н. ПОЛИТИЧЕСКАЯ СОЦИАЛИЗАЦИЯ МОЛОДЕЖИ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА К РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКЕ........181

Лиходиевская Л.Н. ЖЕНЩИНЫ В ПОЛИТИКЕ: РЕАЛЬНОСТЬ И ПРОБЛЕМЫ........185

Лукашова О.Г. РЕЙТИНГ СОЦИАЛЬНЫХ ИНСТИТУТОВ ЗАЩИТЫ ПРАВ И ИНТЕРЕСОВ ГРАЖДАН В ОБЩЕСТВЕННОМ МНЕНИИ НАСЕЛЕНИЯ БЕЛАРУСИ........187

Лукьянова Л.И. ОБЩЕСТВЕННОЕ МНЕНИЕ КАК ИНДИКАТОР ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ОБЩЕСТВА........190

Лученкова Е.С. ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ ЦЕННОСТИ И СОЦИАЛИЗАЦИЯ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ........193

Лысюк А.И. ПОЛИТИЧЕСКИЙ ЛИДЕР: ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО ВЫБОРА........196

Масько С.Г. ИДЕОЛОГИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ДУХОВНЫХ ОТНОШЕНИЙ........199

Матвеева Ю.А. К ИЗУЧЕНИЮ ПОЛИТИЧЕСКОГО ТВОРЧЕСТВА М.А. БАКУНИНА........202

Матусевич Е.В. БЕЛАРУСЬ В СИСТЕМЕ МИРОВОЙ ПОЛИТИКИ........206

Мельников М.Н. СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА: ЕЕ СОДЕРЖАНИЕ, ТРАНСФОРМАЦИЯ ПОНЯТИЯ........209

Милашевич Е.А. ИНТЕГРАЦИОННОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ БЕЛАРУСИ И РОССИИ........211

Миськевич В.И. ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ СРЕДОТОЧИЯ СОВРЕМЕННОЙ БЕЛОРУССКОЙ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ СИНЕРГИИ........214

Михейчиков Л.Н. ИСТОЧНИКОВЕДЧЕСКИЕ ЭЛЕМЕНТЫ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО МОНИТОРИНГА........217

Можейко П.П. ВЛИЯНИЕ ИДЕАЛОВ РАННЕГО ХРИСТИАНСТВА НА СТАНОВЛЕНИЕ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА....221

Морозов И.М. ОБЪЕКТНОЕ И СУБЪЕКТНОЕ В ПОЛИТИЧЕСКОМ СОЗНАНИИ....224

Мусина Н.Е. ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА В СФЕРЕ ПОЛИТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ МОЛОДЕЖИ (ИСТОРИЧЕСКИЙ АСПЕКТ: БССР, 20-Е ГОДЫ XX ВЕКА)....226

Мырикова А.В. ТЮТЧЕВСКИЙ ИДЕАЛ СЛАВЯНСКОГО ЕДИНСТВА....230

Мысливец Н.Л. ПОЛИТИЧЕСКАЯ СОЦИАЛИЗАЦИЯ ЛИЧНОСТИ КАК МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ПРОБЛЕМА....234

Назаренко Л.Е. ВЛАСТВУЮЩИЕ ЭЛИТЫ В ЭПОХУ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.... 237

Наумов Д.И., Крошко Е.А. РОЛЬ ПОЛИТИКО-КУЛЬТУРНОГО ФАКТОРА В СТАНОВЛЕНИИ БЕЛОРУССКОГО ПАРЛАМЕНТАРИЗМА....239

Ни В.А. ГЕНЕЗИС И ЭВОЛЮЦИЯ ИДЕИ МИРА В ПОЛИТИЧЕСКОЙ МЫСЛИ НОВОГО ВРЕМЕНИ.... 243

Новоселов Е.В. ДОСТОИНСТВА И НЕДОСТАТКИ ИНСТИТУТОВ НЕПОСРЕДСТВЕННОЙ ДЕМОКРАТИИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ.... 246

Осадчий М.В. ИЗМЕНЕНИЕ ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКОГО КУРСА КНР НА КОРЕЙСКОМ ПОЛУОСТРОВЕ В НАЧАЛЕ 1990-Х ГГ.... 249

Орда О.А. МОНДИАЛИЗМ КАК МОДЕЛЬ ГЛОБАЛИЗАЦИИ....251

Павлова А.В. ОСОБЕННОСТИ СТАНОВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО САМОСОЗНАНИЯ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ (НА МАТЕРИАЛАХ СОЦИССЛЕДОВАНИЙ В МОГИЛЕВСКОЙ ОБЛАСТИ)....255

Панченко А.В. НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ КОНЦЕПЦИИ БЕЛОРУССКОЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ НАУКИ....258

Паречина С.Г. ПОЛИТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИДЕОЛОГИИ БЕЛОРУССКОГО ГОСУДАРСТВА....261

Пинчук Н.Д. ПОНЯТИЕ МИРОВОЙ ПОЛИТИКИ В ТЕОРЕТИЧЕСКОМ АСПЕКТЕ.... 264

Побережная О.Е. КОНЦЕПЦИЯ «СОЦИАЛЬНОЙ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ» КАК ОСНОВА ТЕОРЕТИЧЕСКОГО ОСМЫСЛЕНИЯ СОВРЕМЕННОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ....267

Прокудин Б.А. ДВА ИСТОЧНИКА РУССКОГО ПАНСЛАВИЗМА....271

Прокудина Е.К. О НАЦИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОМ ЛИБЕРАЛИЗМЕ.... 274

Пузырёв Д.А. ВОЗРАСТАНИЕ РЕЛИГИОЗНОГО ФАКТОРА КАК АЛЬТЕРНАТИВЫ НЕГАТИВНЫМ ЯВЛЕНИЯМ ПРОЦЕССА ГЛОБАЛИЗАЦИИ....276

Пушкін І.А. ГРАМАДСКІЯ АРГАНІЗАЦЫІ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ СУПОЛЬНАСЦЕЙ БЕЛАРУСІ І ІХ ДЗЕЙНАСЦЬ ЯК ФАКТАР ФАРМІРАВАННЯ ГРАМАДЗЯНСКАЙ СУПОЛЬНАСЦІ....280

Решетников С.В. ИНСТИТУЦИАЛИЗАЦИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ НАУКИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ....283

Рожковский В.Л. ВЕЧНЫЙ РАБ?....286

Романова С.П. АНАЛИЗ ГОТОВНОСТИ БЕЛОРУССКОЙ МОЛОДЕЖИ К ПОЛИТИЧЕСКОМУ УЧАСТИЮ (ПО МАТЕРИАЛАМ СОЦИОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ)....288

Рудковский Э.И. ЛИБЕРАЛЬНАЯ ДЕМОКРАТИЯ: ПРОТИВОРЕЧИЯ И ГРАНИЦЫ РЕАЛИЗАЦИИ....291

Рясенцев К.В. М.П.ПОГОДИН И «ОФИЦИАЛЬНАЯ НАРОДНОСТЬ»....293

Сахаров Г.В. КАТЕГОРИЯ ВЛАСТИ В ИСТОРИЧЕСКОМ АСПЕКТЕ....296

Северин А.В. ПРОБЛЕМА КЛАССИФИКАЦИИ СТИЛЕЙ РУКОВОДСТВА....299

Седнина М.А. СЕПАРАТИЗМ....301

Сивицкая Н.Б. ПРОБЛЕМЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В МОЛОДЕЖНОЙ СРЕДЕ....305

Сидорчик Р.К. СВОБОДНАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЗОНА «ГРОДНОИНВЕСТ»: СОСТОЯНИЕ, ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ....308

Скакун Е.В. РОЛЬ КУРСА «ОСНОВЫ ИДЕОЛОГИИ БЕЛОРУССКОГО ГОСУДАРСТВА» В ФОРМИРОВАНИИ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ....312

Скок Н.В. ТЕОРИИ «ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ» В СИСТЕМЕ АМЕРИКАНСКОЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ НАУКИ....315

Смолина А.П. ПЕРЕХОДНОЕ ОБЩЕСТВО: РАСТУЩАЯ КОНФЛИКТОГЕННОСТЬ ИЛИ СОЦИАЛЬНОЕ ПАРТНЕРСТВО?....318

Слуцкая Л.В. КОНЦЕПЦИЯ «АНТИТОТАЛИТАРНОГО СОЦИАЛИЗМА» В. СЕРЖА....320

Соколов Б.М. ИСТОРИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ....323

Соловей Т.Г. ПОЛИТИЧЕСКАЯ СИМВОЛИКА В СТРУКТУРЕ ОБЩЕСТВЕННОГО СОЗНАНИЯ....326

Сословская Е.Л. ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЭЛИТА В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ...328

Старостина С.А. КОНЦЕПЦИЯ ДЖИХАДА В ИСЛАМСКОЙ РЕЛИГИОЗНО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ....330

Стрелец М.В. «ПОЧЕРК» ХРИСТИАНСКО-СОЦИАЛЬНОГО СОЮЗА ВО ВНУТРЕННЕЙ ПОЛИТИКЕ БОЛЬШОЙ КОАЛИЦИИ В ФРГ....333

Тарасов В.С. СОЦИАЛЬНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЭФФЕКТИВНОСТИ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ....336

Тарасюк С.А. ИЗМЕНЕНИЕ МОТИВОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОМ ОБЩЕСТВЕ....339

Тереня Е.М. ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ЭЛЕКТОРАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ ГРАЖДАН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ (НА МАТЕРИАЛАХ ИССЛЕДОВАНИЯ В МОГИЛЁВСКОЙ ОБЛАСТИ)....341

Тимашова Е.А. КРОССТЕМПОРАЛЬНЫЕ И КРОССТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ СРАВНЕНИЯ (ПРОБЛЕМА ОБЪЕКТИВНОСТИ)....344

Томов А.Б. «ЛЮДИ БУДУЩЕГО» В ТРАКТОВКЕ БАКУНИНА И ТКАЧЕВА....346

Трафимович Д.А. СОВРЕМЕННЫЕ СТРАТЕГИИ ОБЩЕСТВЕННОГО РАЗВИТИЯ: ПРОБЛЕМА ОСНОВАНИЙ И ВЫБОРА....350

Фалевич М.К., Вайнилович Э.Г. ФОРМИРОВАНИЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ РЕГИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ....353

Ферас Саллум. РОЛЬ СИРИИ В ПОСТРОЕНИИ НОВОЙ СИСТЕМЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ НА БЛИЖНЕМ ВОСТОКЕ....355

Фурсова Е.Б. И.С. АКСАКОВ: НАРОДНОСТЬ КАК ИНТЕГРИРУЮЩЕЕ НАЧАЛО ГОСУДАРСТВА....359

Фядзечка С.А. ВЕРСАЛЬСКІЯ ПАГАДНЕННІ І ПРАВЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ МЕНШАСЦЕЙ У ІІ РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ....363

Хмара А.В. ПОЛИТИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА, ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ....366

Цыганкова Л.И. ПРАВА ЖЕНЩИН В КОНТЕКСТЕ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА....369

Черней кая С.К. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ....373

Чернов В.Ю. К ВОПРОСУ О ТИПОЛОГИИ СМЕШАННЫХ СИСТЕМ ПРАВЛЕНИЯ....375

Шепетюк В.В. ПОЛИТИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА ЛИЧНОСТИ И ЕЕ РОЛЬ В ФОРМИРОВАНИИ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА....378

Шикун А.И. СОЦИАЛЬНЫЕ ПРОТИВОРЕЧИЯ КАК ДЕТЕРМИНАНТА ПОЛИТИЧЕСКОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ МОЛОДЕЖИ....382

Ширинянц А.А. ПОЛИТИЧЕСКОЕ УЧАСТИЕ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ РОССИИ В ТРАНСФОРМАЦИОННЫХ ПРОЦЕССАХ: ПРОБЛЕМЫ ИСТОРИИ И ТЕОРИИ....385

Шаламицкая М.М. ОБРАЗ ЛИДЕРА НА ПОСТСОВЕТСКОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ НА ПРИМЕРЕ СОЮЗНОГО ГОСУДАРСТВА РОССИИ И БЕЛАРУСИ (К ВОПРОСУ ОБ УСЛОВИЯХ И ПУТЯХ ФОРМИРОВАНИЯ)....388

Юдин В.В. ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В СФЕРЕ РЕЛИГИИ....390